

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av avtalstrohet samt uppföljning av tidigare granskning kring upphandling och inköp

Kommunstyrelsen har mottagit revisionsrapporten och ser granskningen som ett viktigt bidrag i den fortsatta utvecklingen av kommunens inköps- och upphandlingsverksamhet, vilket är högt prioriterat för Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen lämnar följande yttrande, inledningsvis på ett mer övergripande plan och därefter mer specifikt gällande vissa områden.

Mot bakgrund av revisionsrapporten "Uppföljande granskning av upphandling och inköp" (KK23/586) och kommunstyrelsens yttrande över densamma 2024-02-26 genomfördes utredningen "En ändamålsenlig inköpsverksamhet" (KK25/69) under 2024, med syftet att beskriva hur kommunens arbete med inköp- och upphandling bör utformas. De huvudsakliga delmålen som föreslogs i utredningen (som slutfördes i början av 2025) är att:

- Implementera en ändamålsenlig inköpsorganisation med en ändamålsenlig ansvarsfördelning.
- Integrera inköpsstyrning i ledningssystemet.
- Bygga upp en positiv inköpskultur.
- Sträva efter träffsäkra upphandlingar.

Arbete har under 2025 fortsatt med bland annat genomförande av GAP-analyser. I dessa har förbättringsförslag framkommit och exempelvis jobbar Ekonomiavdelningen med att se över kontoplanen och tillhörande kontering för att kunna följa upp och göra spend-analyser. Samhällsbyggnad har tillsatt en inköpsamordnarroll och identifierat förbättringsaktiviteter. Inom enheten Inköp och Upphandling har bland annat ett arbetssätt för att ta fram, planera och resurssätta årsplaner för upphandlingar tagits fram i samarbete med inköpsamordnarna på divisionerna och rutin har etablerats för att löpande få in verksamheternas behov av kommande upphandlingar. På kommunens hemsida ska man framöver kunna följa vilka upphandlingar som är pågående samt vilka som är kommande.

E-handeln har stärkts bland annat genom att tjänst som e-handelssamordnare tillsattes under våren 2025 och arbete pågår med att få in fler avtal i e-handelssystemet samt kommunicera ut dessa.

Uppdraget "En ändamålsenlig inköpsverksamhet" syftar ytterst till att implementera grunderna i en ändamålsenlig inköpsverksamhet enligt Upphandlingsmyndighetens rekommendationer och därigenom stärka förutsättningarna för att inköp- och upphandling i Nyköpings kommun sker på affärsmässiga grunder, i enlighet med lagar, regelverk och rutiner samt leder till ändamålsenliga leveranser för verksamheten.

Kommunstyrelsen bedömer att arbetet går framåt och positiv utveckling sker i enlighet med ovan, men i lägre takt än önskat vilket är bekymmersamt. Samtidigt ser Kommunstyrelsen att arbetet som skett ihop med kommande aktiviteter 2026 kommer få god effekt i linje med revisionens rekommendationer. Kommunstyrelsen följer uppdraget genom information på sammanträden minst tre gånger per år, vid behov fler gånger, vilket kommundirektören ansvarar för. Detta finns även med i Kommunstyrelsens internkontrollplan 2026.

Uppföljning av processen

Uppföljning av inköps- och upphandlingsprocessen är upphandlingschef ansvarig för och sker idag på flera sätt. Kommunledningskontoret genomför enkät till kommunens chefer kring nöjdhet vartannat år där Inköp- och upphandling är en del. Den systematiska utvärderingen av själva upphandlingsarbetet sker även genom en utvecklad spend-analys, vilket inte är fullt möjligt idag men kommer att kunna genomföras framöver.

Genom Nöjd Upphandlings Index (NUI) så får kommunen fritextsvar från de företag som varit del i en upphandling, vilket också är en viktig del för att följa upp och utveckla processen.

Kommunstyrelsen bedömer att en systematik kring hur och när inköps- och upphandlingsprocessen följs upp, samt redovisas för berörda, bör tas fram. Kommunstyrelsen ser också behov av att statistik redovisas till Kommunstyrelsen inom detta område med lämpligt intervall.

Ansvarsfördelning, utbildning och information

Kommunen är medveten om behovet att ytterligare tydliggöra inköpssamordnarnas uppdrag, utifrån den beskrivning som togs fram 2019. Förslag på arbetsbeskrivning för inköpssamordnarrollen ska presenteras för Kommunledningsgruppen kvartal 1 2026. Kommunstyrelsen bedömer att detta kommer att tydliggöra ansvarsfördelningen inom flera delar som revisionen tar upp och delar bilden att det behöver ske.

För indexreglering finns en process sedan tre år tillbaka som Kommunstyrelsen bedömer är tydlig, där ansvarsfördelning framgår. Det finns även med en punkt för detta i avtalsmallen i e-avrop.

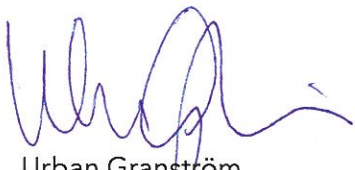
Kommunstyrelsen och Inköp- och upphandlingsenheten ser behov av att utveckla utbildningen inom området och Inköp- och upphandlingsenheten har påbörjat ett arbete med olika alternativ. Utöver detta finns även behov av att inköpshandboken på intranätet IN, samt sammankopplad information gällande upphandling på IN och tillhörande styrdokument, uppdateras och revideras, vilket Inköp- och upphandlingsenheten planerar att göra under 2026.

Avtalstrohet och avtalsuppföljning

Statistik gällande avtalslösa köp skickas ut månadsvis till alla divisionschefer, samt avdelningschefer inom Kommunledningskontoret (Kommunledningsgruppen) och detta är planerat att kompletteras med motsvarande uppföljningsunderlag för nämnder framöver.

För att kunna få en bättre följsamhet av avtalen bör kommunen långsiktigt se över möjligheten att integrera ekonomisystemet med e-handel och avtalsdatabasen. Arbete pågår som nämnt inom Ekonomiavdelningen, som även syftar till att öka möjligheterna att följa upp avtalstrohet, bland annat ses en möjlighet för ett fält för avtals-id i ekonomisystemet över.

Avseende avtalsuppföljning finns generell information i inköpshandboken men som nämnt är Kommunstyrelsen och Inköp- och upphandlingsenheten medvetna om att den behöver uppdateras och vissa delar utvecklas, bland annat gällande hållbarhetskrav och fakturakontroll men också avseende ansvarsfördelning mellan Inköp- och upphandlingsenheten respektive verksamheten. Detta finns med i planeringen framöver och Kommunstyrelsen delar bilden att det behöver göras, och kommer som nämnt att fortsatt följa arbetet löpande då detta är ett högt prioriterat område.

Urban Granström
Kommunstyrelsens ordförande